

Rīga IFF demonstrēs Kannu kinofestivāla sensāciju „Saula dēls”

Programmā “Rīga IFF Selection” Rīgas Starptautiskais kino festivāls šogad izrādīs vienu no visu laiku iespaidīgākajām kinolentēm, kas veidotas par holokaustu – ungāru režisora László Nemesa (*László Nemes*) drāmu „Saula dēls” (*Saul fia*).

1944. gada oktobris. Ungārijas ebrejs Sauls (ungāru aktieris un dzejnieks Gēza Rorigs (*Géza Röhrig*) ir Aušvicas nāves nometnes ieslodzītais, kurš notikots strādāt krematorijā. Kādudien Sauls starp nāves upuriem atrod kāda puisēna ķermeni, kuru notur par savu dēlu. Pretēji pavēlei puisēna mirstīgās atliekas atdot uguns liesmām, viņš lūko līdētī apglabāt saskaņā ar ebreju tradīciju. Kamēr pārējie ieslodzītie, uzzinājuši, ka visus “Sonderkommando” gaida lode pierē, saceļas un iznīcina

krematoriju, Sauls koncentrējas vienīgi uz šo pēdējā goda atdošanu dēlam, par kuru parūpēties dzīves laikā viņam bijis liegts.

1977. gadā Budapeštā dzimušais un Partīzē bērnību pavadījušais Nemešs debijas filmai izvēlējies īpaši smagu tēmu – viņu uz to pamudinājuši vairāki aspekti. Jau no bērna kājas Nemešs interesējies par kino veidošanu – arī viņa tēvs ir režisors –, un pirmās filmas tapa Nemešu Partīzes mājas pagrabā. Pēc vēstures, starptautisko sakaru un scenāriju rakstīšanas studijām viņš kā režisora asistents strādājis gan Francijā, gan Ungārijā – arī pie leģendārā Belas Tāra (*Bela Tarr*) –, tad Ņujorkā studējis kino režiju. Vienu no pirmajiem impulsiem “Saula dēla” scenārijam Lāzlo Nemešs uzgāja grāmatā, kurā apkopotas reiz apzināti slēptās nacistu nāves nometņu darbinieku atmiņas, kas atklāj šausmīgu patiesību par ikdienu nacistu nometnēs – daļa nāvei nolemtu savu dzīvi varēja paildzināt, ja darīja to, uz ko pat nacistu karavīri nebija spējīgi. 2001. gadā Nemešs apmeklēja foto izstādi, kurā bija redzamas vienīgās vizuālās liecības no Aušvicas: slepeni uzņemtas fotogrāfijas no 1944. gada augusta. Nemešs noskatījies arī 1985. gadā Padomju Savienībā tapušo Elema Klīmova (*Э л е м К л и м о в*) drāmu „Ej un skaties” (*И д и и с м о т р и*), kura ataino nacistu okupācijas laiku Baltkrievijā.

Kā norādījis viens no šī brīža ietekmīgākajiem angļiski rakstošajiem kinokritiķiem Pīters Bredšovs, „Saula dēls” atgādina par franču jaunā viņa klasiķa Žana Lika Godāra (*Jean-Luc Goddard*) reiz pausto domu, proti – viena no kinomākslas neveiksmēm ir izvairīšanās runāt par holokaustu, tā cerot izvairīties no atkārtotības. Nemešs uzsver, ka, viņaprāt, neaptveramais tomēr ir jāmēģina aptvert, tāpēc filmas „Saula dēls” vizuālo risinājumu veidojis netradicionāli: kamera visas filmas laikā neatkāpjas no galvenā varoņa, tas, ko viņš redz un dzird, visu laiku ir arī filmas skatītāja acu un ausu priekšā, gandrīz ķermeniski liekot izdzīvot šausmas, kas norisinājās nacistu nāves nometnēs. Kaut arī filmas stāsta darbība saspiesta līdz pusotrai dienai, emocijas pielīdzināmas mūžības ceļam caur elles lokiem.

„Saula dēls” ir šī gada Kannu kinofestivāla *Grand Prix* – žūrijas balvas laureāte, kā arī – kinokritiķu asociācijas FIPRESCI balvas ieguvēja. „Vēlējos uzņemt filmu, kas man patiešām kaut ko nozīmētu un, iespējams, šo nozīmi paustu arī cauri paaudzēm,” kādā no intervijām atzīst Lāzlo Nemešs. „Es nemeklēju varoni, mani neinteresēja izdzīvošanas vēsture. Man pat nešķīta saistoši parādīt šo „nāves fabriku”. Es meklēju unikālu skatpunktu, lai stāstu atklātu maksimāli vienkārši un humāni. Vēlējos uzņemt vēsturisku, taču vienlaikus arī dzīvu filmu. Mana lente krietni atšķiras no „Šindlera saraksta”, kura ir ļoti laba, talantīgi uzņemta, dramatiskā un praktiski arī episka filma. Mana filma nav par izdzīvošanu. Tā ir par nāves realitāti.”

Rīgas Starptautiskais kino festivāls norisināsies no 15. līdz 25. oktobrim ar Valsts Kultūrkapitāla fonda un Rīgas Domes atbalstu, sadarbībā ar Latvijas Kinematogrāfistu savienību un Latvijas Kinoproducentu asociāciju. Pirmās filmas un festivāla dažādās programmas publicētas festivāla mājaslapā – rigaiff.lv, par jaunāko var uzzināt, arī apmeklējot Rīga IFF šķirklus Facebook (fb.me/rigaiff), Twitter (twitter.com/rigaiff) un Instagram (instagram.com/riga_iff) vietnēs.

Resursi medijiem:

FILMU PUBLICITĀTES MATERIĀLI:

<https://goo.gl/7QYQZl> ("Saula dēls!" bildes atrodamas folderītī "Rīga IFF Selection")

RĪGA IFF PUBLICITĀTES MATERIĀLI:

<https://goo.gl/wXZSVq>